

REZULTATI GEOGRAFSKEGA PROUČEVANJA SEVEROVZHODNE SLOVENIJE V ZADNJIH DVEH DESETLETJIH

Dr. Svetozar ILEŠIČ, Ljubljana

Ker ima geografski simpozij o Severovzhodni Sloveniji namen, da počasti petdesetletnico Geografskega društva Slovenije, bi naj imel moj referat nalogo, da preleti rezultate dela slovenskih geografov v raziskovanju Severovzhodne Slovenije v teh petdesetih letih. Ker pa to razdobje obsega najprej še čas med obema svetovnjima vojnama, potem pa čas po drugi vojni in naši družbeni revoluciji, je težišče tega poročila, razumljivo, na drugem delu celotnega obdobja. Zakaj v prvi, medvojni dobi slovenska znanstvena geografija, ki se je takrat z ustanovitvijo ljubljanske univerze in osnovanjem Geografskega društva (1922) in Geografskega vestnika (1925) tudi v osrčju Slovenije šele rojevala, ni imela še pravih možnosti, da bi s svojo aktivnostjo močneje posegla v prostorsko in prometno dokaj odmaknjeni severovzhodni del naše domovine. Res je sicer z ustanovitvijo Geografskega društva in Geografskega vestnika povezano tudi ime takrat široko razgledanega mariborskega kulturnega delavca geografa prof. Franja Baša, vendar pa je bila njegova geografska študija o Mariboru, objavljena v Geografskem vestniku leta 1926 in 1927¹ v moderni slovenski geografski literaturi še močno osamelata lastovka iz Severovzhodne Slovenije. Nosilec razvoja slovenske geografije v tem razdobju prof. A. Melik je sicer v svoji monumentalni »Sloveniji« pokazal tudi dobro poznavanje Severovzhodne Slovenije², vendar pa se pozna, da se je tu lahko mnogo manj oprl na svoja lastna ali sistematsko organizirana proučevanja kakor v osrednji Sloveniji. Sodelavci in njihovi prispevki iz tega dela Slovenije pa so bili tudi v kasnejših letnikih Geografskega vestnika le redke izjeme (Maučec, Kolarič)³, čeprav se jim pozna, da so se zarodili že pod vplivom prizadevanj geografskega inštituta v Ljubljani, da dajo prednost proučevanju aktualne družbene problematike ter se s tem pridružijo na severovzhodu Slovenije drugim, negeografskim, socialno zainteresiranim proučevalcem (Žgeč, Kerenčič)⁴. V takratnem mariborskem Časopisu za zgodovino in na-

¹ F. Baš, Maribor. I. Historično-geografski razvoj. Geografski vestnik II, 1926. — II. Geomorfološke razmere. GV III (1927).

² A. Melik, Slovenija, geografski opis. I. Splošni del. Druga, predelana izdaja, Ljubljana 1963. — II, 2: Štajerska s Prekmurjem in Mežiško dolino, Ljubljana 1957.

³ M. Maučec, Prenaseljenost in sezonsko izseljevanje v Prekmurju. GV IX, 1933. — Fr. Kolarič, Vinorodna posest v Slovenskih goricah. GV XV, 1933.

⁴ Fr. Žgeč, Haloze, sociološka študija, Sodobnost III, Ljubljana 1935. — J. Kerenčič, Zemljiški odnosi v Jeruzalemskih goricah. Obzorja Maribor 1938.

rodopisje, ki je bil sam po sebi krepak izraz posebne kulturne vloge Maribora na severovzhodu slovenskega prostora, takih geografskih drobcev sploh še ni bilo. Slabotna vloga slovenske geografije v Severovzhodni Sloveniji je bila v takratnem času tem manj razveseljiva, ker so hkrati izhajale nekatere uspešne geografske študije nemško pišočin geografov, od katerih so nekatere (Sidaritsch)⁵ spodbudno vplivale tudi na slovenske raziskovalce, druge (Doris Kraft)⁶ pa so zaradi svoje tendenciozne obarvanosti opozarjale na previdnost. Ob vsem tem je razumljivo, da smo še leta 1949, ob tridesetletnici ljubljanske univerze, morali ugotoviti, da je med slovenskimi pokrajinami, ki jih je slovensko geografsko proučevanje dotlej puščalo precej vnemar, poleg drugih obrobni predelov tudi Podravje.⁷

Stvari so se pričele obračati nekoliko na boljše šele nekako po letu 1950, ko je pričela doraščati in se vključevati v geografsko delo poleg redkih geografov še iz predvojnne generacije (Hočevar, Zgonik) skupina agilnih in zavzetih povojnih diplomantov geografije, doma iz Severovzhodne Slovenije. Takrat je bila v okviru splošne pomladitve delovnih sil v slovenski geografiji leta 1952 ustanovljena mariborska sekcija Geografskega društva, predhodnica poznejše, stalno agilne mariborske podružnice in današnjega mariborskega aktiva društva. Med uspehi pobud mlajše generacije, ki je že leta 1952 pripravila prvo povojno zborovanje slovenskih geografov v Kamniku, je nedvomno močno značilno, da je bil za kraj drugega zborovanja (1954) izbran ravno Maribor, ki je dal za to zborovanje tudi že nekaj referentov iz vrst najmlajših diplomantov ali celo študentov.

O tem, kako je to mariborsko zborovanje pomenilo pravo prelomnico v povojnem razvoju slovenske geografije, je bilo že dovolj povedanega ob osrednji proslavi petdesetletnice našega društva. Tu je treba poudariti le tisto, kar je bilo posebnega regionalnega pomena za Severovzhodno Slovenijo. Gre predvsem za sklep zborovanja, naj »odsek za znanstveno delo posveti čimveč pozornosti proučevanju geografskih problemov Severovzhodne Slovenije, ki so bili doslej v primeri z nekaterimi drugimi slovenskimi področji dokaj zanemarjeni. Zato naj pospešuje sistematično izdelavo drobnih regionalnih študij in na tej osnovi sestavo monografij o posameznih pokrajinah Severovzhodne Slovenije«. Druga točka sklepov pa pravi, »naj geografi Slovenije pri svojem znanstvenem delu še stopnjujejo tisto povezanost svojih raziskovanj s potrebami našega gospodarstva, našega družbenega presnavljanja in našega življenja nasploh, ki je prišla na kongresu živo do izraza ob konkretnih problemih Severovzhodne Slovenije...«, nadalje, naj si prizadevajo, »da bi bili rezultati takih raziskovanj ena izmed osnov pri najbližji fazi našega družbenega razvoja, pri oblikovanju komun in njihovih razmejitvi«⁸.

V luči teh sklepov je zlahka razumljiv prihodnji krepkejši korak slovenske geografije v Severovzhodno Slovenijo, ki ga je pomenil dve leti pozneje (1956) posebni regionalno raziskovalni geografski seminar v Pomurju. Organiziralo ga je Geografsko društvo ob sodelovanju obeh ljub-

⁵ M. Sidaritsch, *Geographie des bäuerlichen Siedlungswesens im ehemaligen Herzogtum Steiermark*. Graz 1925.

⁶ D. Kraft, *Das untersteirische Drauland. Veröffentlichungen des Südostinstituts*, Nr. 10, München 1935.

⁷ S. Ilešič, *Slovenska geografija v 30 letih ljubljanske univerze*. GV XXII, 1950, str. 218.

⁸ Sklepi II. kongresa slovenskih geografov. GV XXVI, 1954, str. 242—243.

ljanskih geografskih inštitutov (na univerzi in pri SAZU). Prav tako ni težko razumeti, zakaj se je študijska priprava seminarja vezala na sodelovanje naših geografskih institucij pri pripravah za regionalni plan Pomurja, ki ga je organiziral takrat na novo ustanovljeni okraj Murska Sobota, a ga ni mogel izvesti do kraja. Rezultate naših takratnih terenskih in arhivskih raziskav, posvečenih predvsem geomorfološkim, agrarno-geografskim ter kompleksnim mikroregionalnim obdelavam od mesta Murske Sobote do posameznih analiz vasi, smo ob vsem razumevanju in podpori krajevnih faktorjev lahko predstavili javnosti v posebnem Geografskem zborniku⁹, kjer smo v uvodu nakazali ob še neproučenih problemih tudi naš nadaljnji delovni program.

Hkrati s seminarjem ali kot njegova neposredna posledica so bile takrat objavljene tudi nekatere študije, izhajajoče iz seminarskih in diplomskih del mlajših geografov, ki so bili doma iz Severovzhodne Slovenije. Povečini se ukvarjajo z razvojem agrarne pokrajine v Pomurju in Podravju, s spremembami v izrabi zemlje in v socialni strukturi podeželskega prebivalstva, v migracijah tega prebivalstva, skratka, s sistematično proučitvijo tradicionalne pomurske agrarne pokrajine in njenih sodobnih preobrazb, orpo na proučevanje katastrskega arhivskega gradiva in ugotovitev na terenu. Te proučitve, katerih rezultati so bili povečini objavljeni v Geografskem vestniku¹⁰, sicer še čakajo na sintezo, vendar smo nekatere značilne primere s prekmurske ravnine prenesli tudi na mednarodni simpozij o morfogenezi agrarne pokrajine leta 1960 v Vadsteni na Švedskem.¹¹

Nekako v istem času, pred letom 1960, je dal pokojni prof. Melik v inštitutu za geografijo SAZU pobudo za sistematsko raziskovanje morfo-genetskih problemov Severovzhodne Slovenije. Rezultati teh proučitev so bili objavljeni v vrsti študij v Geografskem zborniku SAZU v letih 1957 do 1961¹². Pa tudi pozneje tovrstne raziskave niso ugasnile. Inštitut za geografijo SAZU jih je vključil v svojo dolgoročno raziskovalno temo »Kvartarni sedimenti v Sloveniji in njihova izraba«, ki je pravkar končana in čaka na končno sintetično obdelavo in objavo.

Čas okrog let 1960—1961 pomeni, kakor v razvoju slovenske geografije nasploh, začetek nove faze tudi v geografskem raziskovanju Severovzhodne Slovenije. Podprlo ga je več novih faktorjev. Takrat je bila ustanovljena pedagoška akademija v Mariboru, ki je s svojim oddelkom za geografijo in

⁹ Geografski zbornik. Uredil: dr. Svetozar Ilešič. Murska Sobota 1959.

¹⁰ Fr. Kolarič, Haloze. Razvoj zemljiškoposestnih odnosov v k. o. Gorca in Dežno v dobi od leta 1825 do 1947. GV XX—XXI, 1948—1949. B. Kert, Vinogradniška pokrajina vzhodnih Mariborskih gor. GV XXVII—XXVIII, 1955—1956. — B. Belec, Antropogeografija vasi na Spodnjem Murskem polju. Prav tam. — L. Olas, Razvoj in problemi sezonskega zaposlovanja prekmurskega prebivalstva. Prav tam. — L. Olas, Trajne migracije iz Sebeborec. GV XXXII, 1960. — B. Sever, Razvoj prekmurskega vinogradništva. GV XXXIII, 1961. — L. Olas, Migracije Prekmurcev štajerski del Pomurja. GV XXXV, 1963.

¹¹ S. Ilešič, Die jüngeren Gewinnfluren in Nordwestjugoslawien, Morphogenesis of the Agrarian Cultural Landscape. Papers of Vadstena Symposium. Geografiska Annaler XLIII, 1961. — Drug podoben primer z Goričkega je bil predstavljen v domačem tisku: H geografiji agrarne pokrajine na prekmurskem Goričkem. GV XXXII, 1960.

¹² B. Belec, H geomorfologiji vzhodnih Slovenskih in Medjimurskih gor. Geografski zbornik SAZU V, Ljubljana 1957. — I. Gams, Geomorfologija in izraba tal v Pomurju. GZ SAZU V, 1957. — St. Polajnar, Morfološki razvoj v Podravlinju, prav tam. — B. Kert, Geomorfologija severozahodnih Slovenskih gor. Prav tam. — B. Belec, Morfologija Haloz. GZ SAZU VI, 1961.

zgodovino omogočila rast organiziranega geografskega raziskovalnega središča v Mariboru, tesno povezanega s prav takrat ustanovljenim novim inštitutom za geografijo univerze v Ljubljani. V okviru tega sodelovanja so začeli po poti doktorskih disertacij dozorevati v svoji znanstveni rasti mladi znanstveni delavci iz Severovzhodne Slovenije. Pri proučevanjih izrabe zemlje in sprememb podeželske socialne strukture se je vsa ta dejavnost oplajala ob sodelovanju s poljskimi geografi (inštituta za geografijo poljske akademije znanosti v Varšavi) v okviru regionalne podkomisije za vzhodno Srednjo Evropo, komisije za izrabo tal Mednarodne geografske unije, pa tudi s tako imenovano socialno-geografsko šolo na univerzi v Münchnu. Precej rezultatov skupnih terenskih proučitev s področja Severovzhodne Slovenije je bilo objavljenih tako v domačem kakor v poljskem in vzhodnonemškem tisku¹³. V zvezi s tem je bil decembra 1964 organiziran v Mariboru tudi prvi jugoslovanski simpozij o agrarni geografiji, katerega gradivo je bilo objavljeno v posebnem zborniku¹⁴. Sledilo mu je oktobra 1969 prav tam zasedanje zgoraj omenjene regionalne podkomisije Mednarodne geografske unije.

Med regionalnimi monografijami, ki jih je prinesel ta čas in ki obravnavajo podeželsko strukturo in njene spremembe po izbranih pokrajinah Severovzhodne Slovenije, jih večina obravnava pokrajine vzhodnega, subpanonskega Podravja (Haloze, Ljutomersko-ormoške gorice, Zgornje Dravsko polje)¹⁵. V zahodnem, predalpskem Podravju je dolgo ostala osamljena nekaj starejša, tehtna Gamsova regionalna študija o Pohorskem Podravju¹⁶, pozneje pa sta se ji pridružili monografiji J. Medveda o Mežiški dolini¹⁷ in še neobjavljena disertacija M. Zgonika o Dravski dolini¹⁸. Vsem tem monografijam je skupno, da imajo sicer širok kompleksni značaj, da vključujejo proučitev celotnega naravnega in podedovanega antropogenega okolja, da obravnavajo pokrajino podrobno tudi notranje diferencirajo, da pa vendar postavljajo v ospredje obravnavanja njene osrednje družbenogospodarske probleme.

¹³ M. Jeršič—J. Lojk—L. Olas—M. Vojvoda, Kmetijska proizvodnja in izraba tal v vasi Sebeborci v Prekmurju. Študije o kmetijski izrabi tal v treh vaseh Jugoslavije. GV XXXIV, 1962. — Isti avtorji, The village of Sebeborci on the slovenian fringes of the Great Pannonian Plain. Geographia Polonica, 5 (Land Utilisation in East-Central Europe), Varšava 1965. — Vasi Sebeborci in Nunska graba sta bili predstavljeni v poročilu: I. Crkvenčič—Vl. Klemenčič, Arbeitsrichtungen und -ergebnisse der Agrargeographie in Jugoslawien, (»Mitteilungen für Agrargeographie, landwirtschaftliche Regionalplanung und ausländische Landwirtschaft«, Halle 1967). — V publikaciji »Użytkowanie ziemi w krajach Europy Środkowo-Wschodniej« (Dokumentacja Geograficzna, Warszawa 1963) so poročila o raziskavah vasi Belski vrh v Halozah (avtor pokojni W. Biegajło), Goričak v Halozah (avtor Wiesława Tyszkiewicz) ter Zvab in Runeč v zahodnih Ormoških gorinah (avtor S. Hauzer).

¹⁴ Zbornik radova prvog jugoslavenskog simpozija o agrarnoj geografiji u Mariboru od 3. do 5. decembra 1964. Ljubljana 1967.

¹⁵ Vl. Bračić, Vinorodne Haloze. Socialnogeografski problemi s posebnim oziranjem na viničarstvo. Obzorja, Maribor 1967. — B. Belec, Ljutomersko-ormoške gorice, agrarna geografija. Obzorja, Maribor 1968. — M. Pak, Družbenogeografski razvoj Zgornjega Dravskega polja. GZ SAZU, XI, Ljubljana 1969.

¹⁶ I. Gams, Pohorsko Podravje, razvoj kulturne pokrajine. Dela Inštituta za geografijo SAZU V, Ljubljana 1959.

¹⁷ J. Medved, Mežiška dolina. Socialnogeografski razvoj zadnjih sto let. Mladinska knjiga, Ljubljana 1967.

¹⁸ M. Zgonik, Spreminjanje izrabe tal kot element preobrazbe pokrajine v Dravski dolini (v rokopisu 1971).

Vsi naštetih raziskovalci (Bračič, Belec, Medved, Pak, Zgonik) so ob obdelovanju tematike svojih predelov nekatere probleme ali poglavja še posebej obdelali v krajših prispevkih, katerih objavo jim je omogočila ponovna oživitve Časopisa za zgodovino in narodopisje ter nekaterih drugih, z rastjo mariborskih visokih šol povezanih izdaj¹⁹. V novo tematiko je posegel zadnji čas M. Pak s proučevanjem socialno zaostalih mestnih četrti, tudi na primeru Maribora.²⁰

Za proučevanje najzahodnejšega dela Severovzhodne Slovenije, tako imenovane koroške regije, je pomenilo močno pobudo osmo zborovanje slovenskih geografov na Ravnah na Koroškem septembra 1969. Zborovanje je imelo regionalno-študijski značaj, podobno kakor leta 1956 v Pomurju. Pomoč krajevnih faktorjev pa je tudi tukaj omogočila izdajo študijskih referatov v posebni publikaciji²¹. Razlika pa je bila v tem, da nismo tokrat zborovali kakor leta 1956 v zaprti obmejni regiji, temveč že v času odprtih meja, s čimer smo lahko prešli tudi na primerjalno obravnavo regionalne problematike našega in sosednjega, avstrijskega dela Koroške, pa tudi na vprašanja zamejskih Slovencev sploh.

Če se po tem pregledu naše raziskovalne dejavnosti v Severovzhodni Sloveniji v zadnjih dveh desetletjih povprašamo, ali smo z njeno bilanco lahko zadovoljni, je odgovor v bistvu pritrdilen. Zlasti v primerjavi s prejšnjimi razdobji je bilo storjenega veliko, rezultati so bogati in poučni, ob raziskavah pa so se stare raziskovalne metode obrusile in prepletle z novimi, klasična zainteresiranost geografov za regionalne preučitve se je obogatila z novimi pogledi, obrnjenimi h ključnim življenjskim problemom obravnavanih regij, kar rezultate raziskav približuje potrebam in

¹⁹ J. Medved, Problematika gorskih kmetij ob primeru Tople. GV XXXIII, — Isti, Spreminjanje agrarnega gospodarstva v gorskem svetu ob primeru Tople. GV XXXVII, 1965. — J. Medved—I. Gams, Ojstrica nad Dravogradom (primer preobrazbe gorskega kraja zaradi prevrednotenja naravnih in družbenih razmer) GV XL, 1968. — B. Belec, Družbenogeografski razvoj Ljutomersko-ormoških gor in njihovi agrarno-strukturni tipi. »Svet med Muro in Dravo«, Obzorja, Maribor 1968. — M. Zgonik, Proces deagrarizacije v hribovitih območjih Dravske doline. V knjigi »Siti in lačni Slovenci«, Maribor 1969. — Isti, Dnevna migracija prebivalstva in ekonomskogeografska diferenciacija Dravske doline. Zbornik razprav mariborskih visokošolskih zavodov, Maribor 1970. — VI. Bračić, Prebivalstvo občine Ptuj v luči zgodovinskega razvoja. Poetovio-Ptuj 69—1969, zbornik razprav ob tisočdevetstoletnici. Obzorja, Maribor 1969. — M. Pak, Transformacija strukture prebivalstva in naselij na južnem delu Zgornjega Dravskega polja. — VI. Bračić, Belski vrh — fenomen Haloških gor. ČZN, Maribor, nova vrsta 6, 1970. — B. Belec, Zemljiškoposestne razmere v Jeruzalemskih gorah leta 1824. Prav tam. — J. Medved, Tipi in spreminjanje izrabe zemljišča v Pohorskem Podravju. Prav tam. — B. Belec, Zmanjševanje vinogradniških površin v Podravju in južnem Pomurju med leti 1896 in 1967. Zbornik Pedagoške akademije v Mariboru 1960—1970, Maribor 1970. — B. Kert, Pozikuz lokalne socialnogeografske analize nerazvitih področij (na primeru iz občine Lenart v Slovenskih goricah). Prav tam. — VI. Bračić, Razvojni problemi družbenega sektorja kmetijstva v SRS ob primeru kmetijskega kombinata Ptuj. ČZN, 1972. — B. Belec, Razširjenost in nekatere značilnosti družbenega vinogradništva v severovzhodni Sloveniji. Prav tam.

²⁰ M. Pak, Socialnogeografske transformacije nekaterih mestnih četrti Ljubljane in Maribora. GV XXXIX, 1967. — Isti (skupaj z G. Brvarjem), Geografski učinki socialne deformacije v nekaterih predelih slovenskih mest. GV XLIII, 1971.

²¹ Jugovzhodna Koroška. Izdali in založili Geografsko društvo Slovenije, skupščina občine Ravne na Koroškem, skupščina občine Slovenj Gradec in skupščina občine Dravograd. Ljubljana 1970.

zahtevam po praktični aplikaciji v živem sodobnem življenjskem utripu, našemu delu pa stopnjuje družbeni pomen.

Seveda pri tem vendar ne velja prezreti tudi primanjkljajev in še ne zapolnjenih vrzeli v tej bilanci. Predvsem še vedno pogrešamo geografskih analiz Severovzhodne Slovenije kot celote, če izvzamemo prispevek o pokrajinski razčlenitvi tega dela Slovenije, ki pa je imel le iniciativni značaj²². V tem so nas, kakor vidimo, prehiteli mariborski ekonomisti. Manjka nam tudi regionalnogeografskih analiz mezoregionalnih delov Podravske Slovenije. Iz novejšega časa imamo iz te vrste samo še neobjavljeno Zgonikovo obdelavo Dravske doline in morda obdelavo koroške regije ob zborovanju na Ravnah. Celotno Pohorsko Podravje pa vendar čaka na dopolnitev Gamsove monografije. Precej na slabšem smo glede mezoregionalnih analiz v nizkem subpanonskem Podravju. Za celotno karakteristiko tega področja nimamo skoraj ničesar. Pomurje, ki je doživelo našo obdelavo leta 1956, je medtem tako spremenilo svojo podobo in strukturo, da naravnost kliče po novi sintetični obdelavi, h kateri prispevajo najnovejša raziskovanja inštituta za geografijo univerze v Ljubljani šele prve drobce. Tudi v mreži mikroregionalnih obravnav, za katere smo dali pobudo na mariborskem zborovanju leta 1956, so še obsežne vrzeli. Takih obravnav še ni za prekmurske, zlasti ravninske pokrajine, za dobršen del Slovenskih goric, pa predvsem za celotno, danes zelo razgibano Radgonsko-kapelsko področje, za Ptujsko polje ter za zahodne, »nevinorodne« Haloze s Savinjskim in Dravinjsko dolino. Tudi vse prometno razgibano Pohorsko podgorje v mejah občin Slovenska Bistrica in Slovenske Konjice čaka še na sistematsko obdelavo. Posebno pa še velja to za sam Maribor in njegovo ožje obmestje. Ob močni usmeritvi v tako imenovano »agrarno« geografijo smo precej pustili ob strani tudi manjša urbana območja Podravske Slovenije; dotaknili smo se nekoliko le Murske Sobote, Raven in Slovenjega Gradca, komaj pa Slovenske Bistrice, Ptujja, Gornje Radgone, Ormoža, Ljutomera in Lendave. Tudi nekaterih že kar razgibanih turističnih področij (Mariborsko Pohorje, radgonsko-radensko in soboško-moravsko območje) smo se v naših študijah še komaj dotaknili, čeprav imamo v turističnih ustanovah Podravja in Pomurja zaposlenih razmeroma precej geografov.

Zapolniti vse te vrzeli je nedvomno naloga našega prihodnjega raziskovalnega programa v Severovzhodni Sloveniji.

THE RESULTS OF THE GEOGRAPHICAL INVESTIGATION OF NORTH EAST SLOVENIA IN THE LAST TWO DECADES

Summary

As the Geographical Symposium of North-East Slovenia in October 1972 was organized on the occasion of the fiftieth anniversary of the Geographical Association of Slovenia, this report wants to show the results of the geographical research work in that part of Slovenia during these 50 years. Stress is laid on the last 20 years, after the second world war and the liberation, because earlier, at the time between the two world wars, the young Slovenian scientific geography, which with the newly founded university (1919) even in the Slove-

²² S. Ilešič, Severovzhodna Slovenija in njena regionalna razčlenitev. ČZN, Maribor, Nova vrsta 3. 1967.

nian centre, Ljubljana, hardly came to life, and could not well include the regions of North-East Slovenia in its activity.

Only somewhere after the year 1950, when a more numerous generation of young geographers, natives of North-East Slovenia, were growing up, this activity began to live. In the year 1952 a branch of the Geographical Association was established at Maribor, in 1954, with the active collaboration of the younger generation, the second congress of the Slovenian geographers met at Maribor. This congress may be considered as a strong turning-point for the activity of the whole Slovenian geography. Especially remarkable were the tasks, set up for the research work in the marginal territories of North-East Slovenia, which have been greatly neglected up to this time. These tasks have been taken up first in Pomurje (Murska Sobota) — the region along the river Mura — where a regional seminary was held up, the results of which issued in a special publication (References 1). On this initiative still more essays of younger geographers were issued during the following years, before all treating problems of the rural region and its transformations¹⁰. Examples of the study of the agrarian region were transferred from there also to the international symposium about the morphology of the agrarian region at Vadstena¹¹. At the same time the Institute for Geography at the Slovenian Academy of Science organized a systematic geomorphological examination of North-East Slovenia and its results have been published in some treatises¹². North-East Slovenia has been included also in later exploration of Quarternary sediments and their geographical exploitation.

The research activity in North-East Slovenia has especially increased after the year 1960 when the Pedagogical Academy was established at Maribor. Its department for geography and history became a lively secondary Slovenian focus of geographical activity, connected with the activity of the new Geographical Institute at the University of Ljubljana. At that time a series of regional agrarian geographical monographies of the young geographers from North-East Slovenia arose¹⁵⁻¹⁸ and a succession of shorter articles, published in the regional and central geographical print¹⁹. In these research works the influence of the co-operation with the Polish school of the investigation of the exploitation of the soil has been felt as well as the influence of the »social geographical« school of the University at Muenchen. These studies whose results have been published at home as well as in the Polish and East German print¹⁸, before all treated the territories of the low, eastern Subpannonian Slovenia along the river Drava, but they have not kept away from the western Prealpine part. There the investigations came especially to expression on the meeting of the Slovenian geographers in 1969 at Ravne in Carinthia²¹.

A characteristic expression of the activity of the geographical research workers in North-East Slovenia was yet the first Yugoslav symposium of agrarian geography at Maribor in the year 1964, which gave birth to a special publication¹⁴, and the session of the regional subcommission of the Commission for the Exploitation of the Soil of the International Geographical Union which took place at Maribor in 1969.

At the end the report shows the gaps which will have to be filled up by the future research activity: so there does not exist any regional analysis and synthesis for the whole region, the regional syntheses of mezzo-regional character are rare, and there is much wanting in the net of microregional monographies. Up to now too little attention has been paid to the urban area with Maribor at the head.